

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

Vår ref.
15/00562-33

Deres ref.

Dato
31. mars 2017

Høringssvar til Hvitvaskingslovutvalgets delutredning II

Norsk Tipping AS (heretter Norsk Tipping) viser til Finansdepartementets forsendelse av 20.12.16 og ønsker med dette å inngi sin uttalelse til NOU 2016:27, hvitvaskingslovutvalgets delutredning II.

Norsk Tippings formål er å avholde pengespill i betryggende former under offentlig kontroll, med sikte på å forebygge negative konsekvenser av pengespill, samtidig som det gjennom effektiv drift legges til rette for at overskuddet fra spillene kan gå til gode formål.

Forebygging og avdekking av hvitvasking og annen kriminalitet i tilknytning til selskapets pengespill faller følgelig innenfor selskapets samfunnsoppdrag og Norsk Tipping har allerede flere tiltak på plass. Norsk Tipping har i forrige høringssvar støttet utvalgets forslag om å innlemme alle spilltilbydere i den nye loven. Tilnærmingen legger til rette for en mer gjennomgående og konsekvent håndtering av denne type negative konsekvenser av pengespill i tråd med norsk spillpolitikk- og regulering.

Norsk Tipping har følgende innspill til delutredning II:

Informasjon om kundeforholdets eller transaksjonens formål og tilsiktede art.

Utvalget kommenterer i utredningen at formålet ved kjøp av varer ofte vil gi seg selv på bakgrunn av varen som handles. Hva som kreves av innhenting og bekreftelse av opplysninger om kundeforholdets eller transaksjonens formål og tilsiktede art, avhenger av en risikobasert tilnærming. I de tilfeller formålet med kundeforholdet eller transaksjonen er selvforklarende eller den rapporteringspliktige har anledning til å gjøre seg opp en mening om dette på annen måte, mener Norsk Tipping at det ikke kan stilles konkrete krav til aktive tiltak overfor kunden. Norsk Tipping mener at det sentrale er at rapporteringspliktig har en forsvarlig vurdering av formålet og arten av kundeforholdet eller transaksjonen.

Legitimasjon ved fysisk oppmøte

Utvalget er av den oppfatning at det er i strid med den risikobaserte tilnærmingen i direktivet å innføre krav om pass eller andre offentlig utstedte legitimasjonsdokumenter, f.eks. nasjonalt ID-kort ved legitimasjon ved fysisk oppmøte. Norsk Tipping er enig i dette, men mener det er vanskelig å se hvilke andre dokumenter enn pass, nasjonalt ID-kort, sertifikat og bankkort med bilde som kan oppfylle kravet i forskriftsforslagets § 1.

Bankenes standardiseringskontor (BSK) har uttrykt en målsetning om at bankene skal fase ut bankkort med bilde når nasjonale ID-kort blir implementert. Enkelte banker har allerede sluttet å utstede bankkort med bilde. Nasjonalt ID-kort har blitt utsatt flere ganger og ny foreløpig dato for utstedelse av slike kort er satt til 01.04.18. Dersom en person ikke har sertifikat, fremstår det som uklart hvorvidt det finnes godkjente alternativer til pass som legitimasjon.

For Norsk Tippings virksomhet vil et krav om pass ved opprettelse av kundeforhold for personer uten sertifikat innebære at potensielle kunder opplever barrieren for å bli kunde så høy at de avstår fra å bli kunde hos Norsk Tipping. Dette vil gjøre det vanskeligere for Norsk Tipping å kanalisere nordmenns spillelyst inn til det offentlig kontrollerte tilbudet. Norsk Tipping mener det tidligst mulig og i god tid før ikrafttredelse av ny lovgivning bør avklares hvilke alternativer til fysisk legitimasjon som vil kunne godtas i medhold av forslaget § 9, jfr. lovutvalgets uttalelser i pkt. 5.2.4.3 på s. 81.

Identifisering av politiske eksponerte personer, deres nære familiemedlemmer og kjente medarbeidere.

Definisjonene av politisk eksponerte personer, deres nære familiemedlemmer og kjente medarbeidere i forslaget § 2 bokstavene f, g og h angir en vid krets av personer. Rapporteringspliktige skal identifisere samtlige personer innenfor denne kretsen for å kunne vurdere opprettelse av kundeforhold individuelt, samt vurdere forsterkede kundetiltak i medhold av § 12.

Norsk Tipping forstår utvalgets forslag dit hen at rapporteringspliktige kan stole på tredjeparts tiltak for å identifisere personkretsen angitt i § 2 bokstavene f, g og h, jfr. forslaget § 18 som viser til § 9. Norsk Tipping støtter dette. Forslagets § 18 viser ikke til forslaget §§ 10-14, noe som tilsier at det ikke er anledning til å legge til grunn forsterkede tiltak (f.eks. kartlegging av formuens og midlenes opprinnelse) utført av de tredjeparter som er nevnt i § 18 (1). Norsk Tipping mener at det bør være adgang til å legge til grunn enkelte forsterkede kundetiltak utført av tredjeperson. Et eksempel på dette et slikt forsterket tiltak er kartlegging av formuens opprinnelse. Norsk Tipping mener at en slik adgang ikke bør foreligge ved virksomhetsrelaterte tiltak som f.eks. ytterligere undersøkelser for å avdekke den konkrete transaksjonens formål og tilsiktede art.

Slik Norsk Tipping forstår forslaget, legges det ingen begrensninger i adgangen til å utkontraktere utføringen av den rapporteringspliktiges oppgaver, jfr. pkt. 5.8.4.2. Dette innebærer etter Norsk Tippings oppfatning at oppdraget med å identifisere

personkretsen i forslaget § 2 bokstavene f, g og h og kartlegging av formuens og midlenes opprinnelse jfr. forslaget § 12 (2) bokstav b kan utkontrakteres. En slik forståelse støttes av Norsk Tipping.

Norsk Tipping kan ikke se at hvitvaskingslovutvalget har drøftet hvordan rapporteringspliktige skal oppfylle kravet i forslaget § 9 (6). I SOU 2016:8 på s. 273 har det svenske lovutvalget problematisert at kretsen av kjente medarbeidere kan bli så omfattende at det i praksis ikke kan håndteres av de rapporteringspliktige. For Norsk Tipping fremstår det som uklart hvordan de rapporteringspliktige i praksis skal oppfylle lovens bestemmelser om å identifisere personer innenfor personkretsen.

Medlemstatene har begrenset anledning til å snevre inn virkeområdet for personkretsen som skal underkastet forsterkede kundetiltak i egenskap av å være politisk eksponert person, nære familiemedlemmer eller kjente medarbeidere til politisk eksponert person. Alle rapporteringspliktige synes som utgangspunkt å være underlagt kravet til å identifisere personer i personkretsen, uavhengig av virksomhetens omfang og risikoeksponering. Dersom det ikke er anledning til å lempe noe på kravet til identifisering av nevnte personkrets basert på en risikovurdering, mener Norsk Tipping at myndighetene må legge til rette for at de rapporteringspliktige gjøres i stand til å foreta denne type identifisering på en effektiv og forsvarlig måte.

Krav til å utføre forsterkede kundetiltak oppstår ikke kun når en politisk eksponert person ønsker å bli kunde eller en eksisterende kunde blir politisk eksponert person. I henhold til forslaget § 12 (5) gjelder kravet om forsterkede kundetiltak også når en i kundens nære familie blir en politisk eksponert person, kunden blir i nær familie med en politisk eksponert person (f.eks. nytt samboerforhold) eller at kunden er å anse som kjent medarbeider til en som blir politisk eksponert person.

Dette tilsier et behov for jevnlig vasking av kunderegister mot en form for offentlig godkjent liste over omfattet personkrets. Den enkelte rapporteringspliktige kan ikke forventes å kunne opprette og ajourholde en slik liste for eget bruk. I FATFs anbefalinger fremgår det at kommersielle lister ikke kan anses å gi negativ troverdighet. Norsk Tipping anser adgang til en troverdig og ajourholdt liste som den eneste praktiske muligheten for å kunne oppfylle kravet om identifisering av personer nevnt i forslaget § 2 bokstav f, g og h. Norsk Tipping er av den oppfatning at myndighetene, som allerede har mye av den aktuelle informasjonen i sine registre, bør opprette og ajourholde en slik oversikt. En slik løsning vil legge til rette for at rapporteringspliktige kan oppfylle pliktene etter forslaget § 9 (6) og § 12 på en forsvarlig og kostnadseffektiv måte.

Kretsen av tredjepersoner hvis kundetiltak andre rapporteringspliktige kan legge til grunn

Norsk Tipping har merket seg at utvalget foreslår en forskriftsadgang til å utvide kretsen av tredjeparter i § 18. Utvalget uttaler at det ved en forskriftsregulering av ytterligere rapporteringspliktige som kan opptre som tredjepart, medfører at myndighetene kan begrense adgangen på både mottakersiden og tredjepartssiden. Norsk Tipping mener dette er en hensiktsmessig løsning og støtter dette forslaget.

Norsk Tipping bemerker for øvrig at det tilsynelatende mangler en «unnnlatelse av» i forslaget § 23 (2) annet komma, sml. dagens hvitvaskingslov § 19 annet ledd første setning.

Norsk Tipping viser for øvrig til sine kommentarer i høringssvar til delutredning I, avgitt 28.04.16.

Vennlig hilsen
NORSK TIPPING AS

Åsne Havnelid
Administrerende direktør